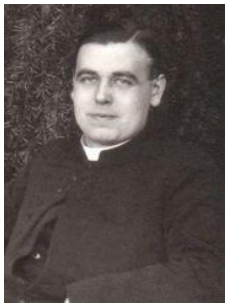
Matheus Lam

Matheus Dominicus Lam is geboren op 18 september 1909 in Winssen. Hij was een zoon van landbouwer Johannes Lam (Horssen 1878-1949 Ewijk) en Grada Johanna Melssen (Winssen 1877-1954 Ewijk).

Matheus werd op 10 juni 1933 tot priester gewijd en werd in augustus 1933 als kapelaan benoemd in Millingen aan de Rijn. Vanaf 9 oktober 1936 ging hij als kapelaan in de Willibrordusparochie in Deurne aan de slag waar hij werkte in het pastorale team van pastoor Henricus Wilhelmus Roes (1864-1941). Hij was onder meer de oprichter van het ziekentriduüm in Deurne (omstreeks 1937).

In Deurne werd tussen 1928 en 1929 de Jonge Wacht opgericht door kapelaan Claassen, die naast pastoor Roes de grote promotor van het jeugdwerk was. Harrie van der Burgt werd de leider van de afdeling in Deurne. De Jonge Wacht was, naast onder andere de Katholieke verkenners een vorm van jeugdwerk binnen de Katholieke Kerk. In 1934 werd door kapelaan van Kemenade en Harrie van der Burgt het initiatief genomen om de katholieke St. Paulusgroep, onderdeel van de katholieke Verkenners, op te richten. Harrie haalde in juni 1934 zijn erkenning voor Scouting. Hij werd Groepsleider en de eerste hopman. Kapelaan van Kemenade werd aalmoezenier. Na een half jaar waren 24 jongens lid. Het eerste onderkomen werd de zolder van het voormalige kloostergebouw van Sancta Maria aan de Visser. Al snel werd er ook een Voortrekkersstam opgericht. Van pastoor Roes kregen de verkenners toen een beter onderdak in de blokhut bij het patronaat Rust Roest. Kapelaan van Kemenade werd in januari 1937 opgevolgd door kapelaan Lam. De groep was erg actief en ondernam rond de Wereld Jamboree 1937 diverse activiteiten. Rond de jaarwisseling 1935/1936 verkochten de verkenner meer dan 280 propagandaboeken. Voor de Jamboree ontvingen ze een aantal Tsjechische deelnemers die zij tijdens de Jamboree bezochten. Na de Jamboree hield de groep een kamp in de bossen tussen Oostrum en Geijsteren.

Nadat op 28 augustus 1939 de algehele mobilisatie in Nederland afgekondigd was, werd kapelaan Lam op 1 september 1939 tevens hulpaalmoezenier en lid van de staf van het in Deurne gelegerde 27e Regiment Infanterie dat villa De Romeijn als hoofdcommandopost had. Gedurende de mobilisatieperiode zette hij zich met ijver en toewijding in voor de militairen die belast waren met de verdediging van Vak Bakel, een gebied dat zich uitstrekte van de Maaslinie tot de aan de Peel-Raamstelling.

Toen op vrijdag 10 mei 1940 de Duitsers ons land binnenvielen, was het vrij snel duidelijk dat het Nederlandse leger niet bestand was tegen een dergelijke overmacht. Zo kregen de militairen van het 27e Regiment Infanterie het bevel om zich terug te trekken naar het westen. Voor aalmoezenier Lam begon de aftocht naar het westen op zaterdag 11 mei 1940. Via Noord-Brabant, Walcheren en

Zeeuws-Vlaanderen bereikte hij de Franse havenplaats Duinkerken waar hij op 20 mei 1940 ingescheept werd op het Franse vrachtschip Pavon met als doel om naar veiliger gebied te worden geëvacueerd.

In de nacht van 20 op 21 mei 1940 werd De Pavon door een Duitse vliegtuigbom getroffen. De bom eiste 50 dodelijke slachtoffers, onder wie Deurnenaar Sjaak van Heijster, en ongeveer 100 licht- en zwaargewonden. Vanaf het begin was aalmoezenier Lam betrokken bij het verlenen van geestelijke bijstand en het verzorgen van de gewonden. Samen met de op de vrachtboot aanwezige artsen gaf hij leiding aan het transport van de gewonden naar het ziekenhuis in Calais.

Met circa 1200 overlevenden werd aalmoezenier Lam op vrijdag 24 mei in Coquelles, een klein dorpje onder Calais, door de Duitsers krijgsgevangen gemaakt en afgevoerd naar Montreuil waar de Nederlanders op zondag 26 mei vrijgelaten werden. Onder leiding van aalmoezenier Lam begon toen de lange reis naar huis. Door wisselende omstandigheden was de aalmoezenier echter gedwongen om grotere en kleinere groepjes alleen verder te later trekken. Op zaterdag 1 juni waren de eerste Nederlandse militairen van deze afgesplitste groepjes weer thuis in Nederland. Aalmoezenier Lam deed met een groep van naar schatting 200 militairen het langst over de tocht. Via een gedwongen omweg door België, Luxemburg en een krijgsgevangenkamp in het Duitse Trier kwam Lam op zaterdag 8 juni met de trein in Maastricht aan. Op zondag 9 juni, een maand nadat hij was vertrokken, was aalmoezenier Lam weer terug in Deurne.

Het optreden van kapelaan Lam maakte zo'n grote indruk op de legerleiding. Op voorspraak van reserve luitenant-kolonel (en oud scout) Frits van der Schrieck, commandant van de 27e Regiment Infanterie en van Vak Bakel van de Peel-Raamstelling, werd hij voorgedragen voor een eervolle vermelding. Kapelaan Lam werd in 1947 onderscheiden met het Kruis van Verdienste. Aalmoezenier verbleef op dat moment in Batavia.

Op 9 augustus 1940 werd hij benoemd als kapelaan van de Onze Lieve Vrouwe parochie in Helmond. Daar werd hij verkennersgeestelijke van de katholieke Andre de Thayegroep.

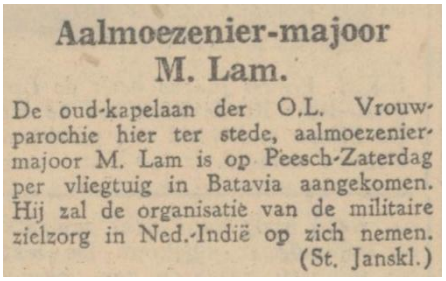
Tijdens de oorlog was hij actief in het verzet. Hij hielp Joodse landgenoten aan valse persoonsbewijzen, droeg zorg voor onderduikers en werkte mee aan het verspreiden van pamfletten, illegale blaadjes en aan het verdelen van bonkaarten.

- In Helmond bestond al eerder een actieve verzetsgroep. In het begin van 1942 werd bijna de hele top, waaronder kapelaan Lam, Van Doorn en Van Thiel door de Duitsers opgepakt. De overige leden van deze groep moesten zich daardoor gedeist houden. Echtpaar Manders-Beijers 05-Fragment uit het boek 'Tussen crisis en opbouw' - Heemkundekring Bakel en Milheeze
- Kapelaan Lam, de man die later, in 1943, opgepakt zou worden, omdat hij bij het verzet was aangesloten en naar kamp Amersfoort afgevoerd werd. Openingswoord Bert Bijnen 1984 | sjefvandervoort
- Door zijn toedoen konden mensen ontsnappen aan gevangenschap en concentratiekampen. Hij zat hiervoor tussen 3 mei en 7 juli 1944 gevangen in Kamp Amersfoort. Matheus Dominicus Lam (Winssen, 18 september 1909 - Helmond, 22 maart 1981) - Oorlogsbronnen.nl

- Werd begin 1942 en opnieuw in 1943 door de nazi's gearresteerd vanwege zijn verzetsactiviteiten.

Op 28 september 1944 werd gestart met de hulpactie ten behoeve van de honderden oorlogsslachtoffers uit de streek ten oosten van Helmond. Onder leiding van kapelaan Lam kwam, onder andere met de verkenners en padvinders uit de stad, de hulp op gang. Scouts sjouwden dagen achteren met handkarren en andere voertuigen door de straten en bijna elk huis werd afgestroopt om goederen in te zamelen waarmee velen, die niets of weing meer hadden, werden geholpen. In december 1944 hielpen verkenners en padvinders mee aan de Sinterklaascollecte ten bate van oorlogsgetroffenen van de HARK actie. Hij ontving de zilveren medaille van verdienste van het Rode Kruis voor zijn inzet in de eerste periode na de oorlog.

In april 1945 werd hij aangesteld als Aalmoezenier voor de repatriëring in binnen- en buitenland. Hij vierde in december 1945 zijn koperen (12,5-jarig) jubileum as kapelaan van de Lieve-Vrouwe-parochie in Helmond. In april 1946 vertrok hij naar Nederlands-Indië. Om augustus 1946 was hij enkele dagen in Nederland en gaf verschillende voordrachten.

Aalmoezenier-majoor M. Lam.

De oud-kapelaan der O.L. Vrouw-parochie hier ter stede, aalmoezenier-majoor M. Lam is op Peesch-Zaterdag per vliegtuig in Batavia aangekomen. Hij zal de organisatie van de militaire zielzorg in Ned.-Indië op zich nemen. (St. Janskl.)

Per 1 januari 1948 is hem door Kardinaal de Jong eervol ontslag verleent. Hij keerde hij met de Zuiderkruis terug uit Nederlands-Indië en bleef tot 17 april 1948 werkzaam als legeraalmoezenier. Hij hield op verschillende plekken spreekbeurten voor het Thuisfront over de situatie van de militairen in Indië.

Op 24 juni 1955 werd hij benoemd als pastoor in Waalwijk waar hem per 1 december 1980 eervol ontslag werd verleend. Zijn emeritaat duurde slechts drie maanden . Op 22 maart 1981 overleed hij als gevolg van een verkeersongeluk.

Meer informatie

Matheus Dominicus Lam (1909-1981) - DeurneWiki
Jonge Wacht Deurne - DeurneWiki
Sint-Paulusgroep - DeurneWiki
St Paulus Groep
De Zuid-Willemsvaart » 08 jun 1940 - Art. 11 | Delpher
De Zuid-Willemsvaart » 15 jun 1940 - Art. 9 | Delpher
De Zuid-Willemsvaart » 07 sep 1940 - Art. 9 | Delpher
Helmondsche courant » 30 jun 1947 - Art. 20 | Delpher
De vrije pers » 16 apr 1945 - Pag. 2 | Delpher
Helmondsche courant » 07 dec 1945 - Pag. 1 | Delpher
Helmondsche courant » 23 feb 1948 - Art. 36 | Delpher
Helmondsche courant » 16 nov 1948 - Art. 33 | Delpher
Nieuwsblad van het Zuiden » 13 maa 1950 - Art. 26 | Delpher
Dagblad voor Noord-Limburg » 07 mei 1949 - Art. 82 | Delpher
Helmondsche courant » 29 apr 1946 - Art. 15 | Delpher
Limburgsch dagblad » 24 aug 1946 - Art. 67 | Delpher
Eindhovensch dagblad » 14 aug 1946 - Art. 31 | Delpher

De Maasbode » 07 apr 1948 - Art. 31 | Delpher
Gazet van Limburg » 04 maa 1947 - Art. 11 | Delpher
De nieuwe Nederlander » 04 maa 1947 - Art. 4 | Delpher
Helmonds Heem 45.pdf

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.